

בס"ד דף מידע לתלמידי פרופ' י' מאורי בקורס: ספר שופטים
(ק"ץ תשס"ד)

נדרון בכיתה, בדרך כלל לפי הסדר, בפרקים נבחרים מתוך ספר שופטים, תוך עמידה על שאלות טקסטואליות-פרשניות, ספרותיות והיסטוריות. נקדיש, בין השאר, דיונים נרחבים לנושאים הבאים: מבנה הספר והרכבו, דרכי עריכתו, מגמתו/מגמותיו, רעיונותיו, דרכי הבעתו, מקורותיו, ערכו כמקור היסטורי, יחסו לספרות התורה ולספר יהושע.

התלמידים יתכוננו משיעור לשיעור, בעזרת פרשנים, לקטעי טקסט שאמורים להיות נידונים בכיתה, וכן יקראו מחקרים שונים בהתאם לצורכי הדיונים. ברשימת הספרות להלן, נרשמו רק שני ערכים מן האנציקלופדיה המקראית. למעשה יהיה חשוב להשתמש באנציקלופדיה המקראית לעניינים שונים.

הבחינה תכלול את החומר שנלמד בכיתה וכן את החומר שהתלמידים נתבקשו ללמוד בבית. בבחינה מותר להשתמש בתנ"ך בלי פירושים, בחומר מצולם שיחולק בכיתה במרוצת הסמסטר וברשימות בכתב ידו של התלמיד. אני מאחל לך הצלחה בקורס!

מבחר ספרות

פירושים לספר שופטים:

1. תרגום יונתן ומבחר עשיר מפרשני ימי-הביניים בתוך: מ' כהן (מהדיר), מקראות גדולות הכתר, יהושע-שופטים, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, ירושלים תשנ"ב.
2. ג' גליל וא' שטרן (עורכים), בסדרת 'עולם התנ"ך', ת"א 1994.
3. שבתי אבן בודד (א"ב אהרליך), בתוך: מקרא כפשוטו, כרך 1, ברליון תר"ס.
4. מ' איש שלום, מאיר עין אל ספר שופטים, ווינא תרנ"א.
5. י' אליצור, בסדרת 'דעת מקרא', ירושלים תשל"ו.
6. נ"ה טור סיני, בתוך: פשוטו של מקרא, כרך 1, ירושלים תשכ"ה.
7. י' קויפמן, ספר שופטים, ירושלים 1962.
8. R.G. Boling, Judges, Anchor Bible, 1975. ^{מקרא לויטל, תל"א תשל"ג}
9. C.F. Burney, The Book of Judges, 1918 (rep. 1970 with prolegomenon by W.F. Albright).
- 9a. O. Dennis, Judges, The New Interpreters Bible, 1998.
10. J. Gray, Joshua, Judges, Ruth, The New Century Bible Commentary,

- Jubilee Number), pp. 261-285.
66. R.G. Boling, 'Judges, Book of', The Anchor Bible Dictionary, vol. 3 (1992), pp. 1107-1117.
67. J. Bright, A History of Israel, revised ed., Philadelphia 1972.
68. O. Eissfeldt, The Old Testament: An Introduction, Oxford 1965, pp. 257-267.
- 68a. M. Garsiel, Biblical Names - A Literary Study of Midrashic Derivations and Puns, Ramat Gan 1991.
69. D.W. Gooding, The Composition of the Book of Judges, Eretz Israel 16 (1982), pp. 70*-79*.
70. D.M. Gun, Joshua and Judges, in: R. Alter and F. Kermode (eds.), The Literary Guide to the Bible, Cambridge Mass. 1987, pp. 102-121.
71. L.R. Klein, The Triumph of Irony in the Book of Judges, Sheffield 1988.
72. T.L.J. Mafico, 'Judge, Judging', The Anchor Bible Dictionary, vol. 3 (1995), pp. 1104-1106.
73. A.D. Mayes, Judges, Sheffield 1985.
74. M. Noth, The History of Israel, London 1960.
- 74a. ---- The Deuteronomistic History, JSOT Supplement Series 15, 1981.
75. R.H. O'Connell, The Rhetoric of the Book of Judges, Leiden-NY-Koln 1996.
76. W.F. Smelik, The Targum of Judges, Leiden-NY-Koln 1995.
77. B.G. Webb, The Book of the Judges: An Integrated Reading, Sheffield 1987.

46. ---- ישראל בתקופת המקרא, ירושלים תשמ"ג, עמ' 81-163.
47. מ' נוח, ארגון שנים-עשר העבטים, קונטרסים לתלמידים (לעיל, מס' 15), ירושלים תשי"ח.
48. ---- 'המשרה של "שופט ישראל"', בתוך: ה"ו הרצברג (לעיל, מס' 33), עמ' 1-19.
49. מ"צ סגל, 'חקירות בספר שופטים', תרביץ א (תר"ץ), ספר א, עמ' 1-30; ספר ב, 1-32.
50. ---- 'חיבור פרשת אבימלך - שופטים ט', בתוך אסופת מאמריו: מסורת וביקורת, ירושלים 1957, עמ' 136-139.
51. ---- 'פרשת שמשון - יג 1-טז 30', שם, עמ' 140-144.
52. א' סימון, 'משל יותם - המשל ושברו ומסגרתם הספרותית', תרביץ לד (תשכ"ה), עמ' 1-34.
53. ש' סקולסקי, 'השופטים הקטנים', בית מקרא שנה יג (תשכ"ח), חוברת לב, עמ' 75-99.
54. עיונים בספר שופטים, פרסומי החברה לחקר המקרא בישראל, ספר י, ירושלים תשכ"ו.
55. פ' בולק, הסיפור במקרא, ירושלים תשנ"ד.
56. י' פינקלשטיין, הארכיאולוגיה של תקופת ההתנחלות והשופטים, ת"א תשמ"ו.
57. י' קויפמן, הספור המקראי על כבוש הארץ, ירושלים תשט"ו.
58. ---- תולדות האמונה הישראלית, חלק ד (כרך ב), ירושלים-ת"א תשט"ז, עמ' 90-110 ('תקופת השופטים'); 111-158 ('היצירה הדתית-התרבותית בתקופת השופטים'); 355-400 ('לחקר נביאים ראשונים').
59. י' קיל, 'בימים ההם אין מלך בישראל' (הערות להוראת שופטים יז-כא), ספר זיידל, ירושלים תשכ"ב, עמ' 74-94.
60. ח' רביב, 'הנהגת תקופת השופטים', באר שבע, כרך א, ירושלים תשל"ג, עמ' 204-221.
61. נ' רוזל, 'שופטים א ובעיית ההתנחלות של שבטי לאה', בתוך: דברי הקונגרס העולמי השמיני למדעי היהדות, חטיבה א (תקופת המקרא), ירושלים תשמ"ב, עמ' 17-20.
62. א' רופא, 'חיבור המבוא לספר שופטים (שופטים ב, ו-ג, ו)', תרביץ לב (תשכ"ו), עמ' 201-213.
63. מ"ז שטערן, נביאים וכתובים עם תורה שבעל-פה: יהושע-שופטים, ירושלים תשל"ט.
64. נ' שצ'ופק, 'אור חדש על שמגר בן ענת', בית מקרא שנה מ (תשנ"ה), חוברת קמג, עמ' 212-223.
65. A.G. Auld, 'Judges 1 and History: A Reconsideration', VT 25 (1975),

28. י"ה גרינץ ויאטלמן, 'שופטים פרק א', בתוך: ציונים בספר שופטים, ירושלים, ת"א 1-56.
29. י"מ גרינץ, 'שופטים פרק א', בתוך: הנ"ל, מוצאי דורות, ת"א תשכ"ט, עמ' 309-343.
30. מ' גרסואל, 'פדשת אהוד בן גדא (שופטים ג, יב-ל)', בתוך: ע-המנחם (עורך), הגות במקרא, כרך ב, ת"א תשל"ז, עמ' 57-77.
31. י"ד דישון, 'גדעון וראשית המלוכה', תרביץ מא (תשל"ב), עמ' 255-268. ^{30א. --- משהי שמואל המקראי, רמת-גן תשמ"א.}
32. מ' הרן, 'סוגיות מקרא: מבעיות הקומפוזיציה של ספר מלכים ושל ספרי נביאים ראשונים', תרביץ לז (תשכ"ח), עמ' 1-14 (=ליקוטי תרביץ נלעיל, מס' 27), עמ' 155-168.
33. ה"ו הרצברג, 'השופטים הזעירים' בתוך: השופט בישראל, קונטרסים לתלמידים (לעיל, מס' 15), ירושלים תשכ"ה, עמ' 20-30.
34. מ' ווינפלד, מיהושע עד יאשיהו, ירושלים תשנ"ב, עמ' 66-99.
35. ז' ויסמן, 'מנהיגות כאריסמאטית ותקופת השופטים', תרביץ מה (תשל"ו), עמ' 1-14.
36. ----'ההיתה קיימת מנהיגות לאומית בישראל של תקופת השופטים? - דיון מיתודולוגי בעקבות המחקר', בתוך: ב' עודד (עורך), מחקרים בתולדות עם-ישראל וארץ-ישראל, כרך ה (1980), עמ' 19-31.
37. י"א זליגמן, מחקרים בספרות המקרא, בעריכת א' הורוביץ, ע' טוב וש' יפת, ירושלים תשל"ב, עמ' 9-168 (שורת מאמרים הדנים בהיסטוריוגרפיה המקראית).
38. י' זקוביץ וש"א ליונשטם, הערכים 'שופטים', 'ספר שופטים', אנציקלופדיה מקראית ז (תשל"ו), עמ' 583-598.
39. ----'ממצאיה המילחיים והטקס הנדון כיציה נהגו שמואל, שנתן למקראו ולחקו האלרי הקדוק, (1977), ת"א 100-115. ^{36א. --- מושיצים ונקיאים - שני פניה של הכתיבה המקראית, תל-אביב תשמ"ג.}
40. ----'העיקרון האסוציאטיבי בסידור ספר שופטים ושימושו כמכשיר לאבחנת שלבים בגיבוש הספר', בתוך: י' זקוביץ וא' דופא (עורכים), ספר יצחק אריה זליגמן, ירושלים תשמ"ג, כרך א, עמ' 161-183.
41. ש' טלמון, "'בימים ההם אין מלך בישראל"', דברי הקונגרס העולמי החמישי למדעי היהדות, ירושלים תשכ"ט, עמ' 135-144.
42. י' ליוור (עורך), היסטוריה צבאית של ארץ-ישראל בימי המקרא, ירושלים תשכ"ד.
43. ש"א ליונשטם, "'ה' ימשול בכם" (שופ' ח:בג)', תרביץ מא (תשל"ב), עמ' 444-445 (תגובה למאמרה הנ"ל של י' דישון).
44. ב' מזר (עורך), ההיסטוריה של עם ישראל, סדרה ראשונה: הזמן העתיק, כרך שני: האבות והשופטים, ת"א תשכ"ז.
45. א' מלמט, 'ראשית האומה', בתוך: ח"ה בן-ששון (עורך), תולדות עם ישראל, ת"א תשכ"ט, כרך א, עמ' 51-90.

second edition, 1986.

11. J.D. Martin, The Book of Judges, The Cambridge Bible Commentary, 1975.
13. C.F. Moore, A Critical Exegetical Commentary on Judges (ICC), 1985.
14. M. Myers and P.P. Elliott, The Book of Judges, The Interpreters Bible, 1953.
- 14a. C. Pressler, Joshua, Judges, and Ruth, Westminster Bible Companion 2002.
15. C.A. Simpson, Composition of the Book of Judges, Oxford 1957.
16. J.A. Soggin, Judges (tr. by J. Bowden), second edition, London 1987.

ספרות מחקר:

17. י' אהרוני, ארץ ישראל בתקופת המקרא - גיאוגרפיה היסטורית, מהדורה מתוקנת בעריכת י' אפעל, ירושלים תשמ"ז.
18. ---- 'מלחמת מי-מרום ומלחמת דבורה', בתוך: י' ליוור (להלן מס' 42), עמ' 91-109.
19. ---- אטלס ברטא לתקופת המקרא, מהדורה שלישית בעריכת א' ריוני, ירושלים 1995.
20. ---- ארכיאולוגיה של ארץ ישראל, ירושלים 1978.
- 20א. טומואו אישידה, 'שופט, שופטים', אנציקלופדיה מקראית, ז, י-ם תשל"ו, עמ' 577-583.
21. א' אלט, התנחלות בני-ישראל בארץ-ישראל, קונטרסים לתלמידים - מקורות ומחקרים, האוניברסיטה העברית, החוג להיסטוריה של עם ישראל, ירושלים תשי"ח.
22. א' אלטמן, 'קווים להתפתחות מוסד "השופט" בישראל בתקופת השופטים', בתוך: דברי הקונגרס העולמי השביעי למדעי היהדות - מחקרים במקרא ובמזרח הקדמון, ירושלים 1981, עמ' 11-21.
23. א' אלטר, אמנות הסיפור במקרא, ת"א תשמ"ח.
24. י' אליצור וי' קיל (עורכים), אטלס דעת מקרא, ירושלים תשנ"ג.
25. ---- 'לפרשת חצור', בית מקרא א (תשט"ז), עמ' 2-8.
- 25א. י' אמית, ספר שופטים - אמנות העריכה, ירושלים תשנ"ב.
תרגום אנגלי: Y. Amit, The Book of Judges: The Art of Editing, Leiden. Boston. Köln 1999
26. מ"מ בובר, מלכות שמים: עיונים בספרי שופטים ושמואל, ירושלים תשכ"ה.
27. א' בירס, 'מס עובד', תרביץ כג (תשי"ב), עמ' 137-142 (= מ' ווינפנד [עורך], ליקוטי תרביץ א, ירושלים תשל"ט, עמ' 149-154).
28. ש' בר-אפרת, העיצוב האמנותי של הסיפור במקרא, ת"א תש"ם.
28א. ר' זלמן-זלמן, נשיא אגודת ישראל - קורות משפחה (1951-56), תל-אביב 2002.